

Інформаційна безпека в освітньому просторі

Панянчук І.І.

студентка

*Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла Коцюбинського
inna0147311@gmail.com*

Інтернет – глобальне джерело інформації і знань. Це унікальна платформа для спілкування, творчості, створення власних проектів та самореалізації. Максимально використовуючи можливості Інтернету, намагаймося звести до мінімуму ризику, пов'язані з викраденням особистих даних і зараженням комп'ютера вірусами. [2]

Володіння новими технологіями дозволяє відкрити цілий світ в усьому його розмаїтті. Способи доступу в Інтернет різняться за ступенем надійності. Найуразливішим вважається вихід в Інтернет через громадські комп'ютери або публічні WiFi-мережі. [1] Основний ризик — крадіжка пароля від акаунтів у соціальних мережах, від пошти або електронних гаманців. Правильна пара «логін – пароль» забезпечує вхід до системи. Багато сайтів (особливо це стосується платіжних веб ресурсів та систем онлайн-банкінгу) застосовують ефективніший спосіб двоетапної автентифікації з підтвердженням пароля через одноразовий код, який приходиться по SMS або електронною поштою. Крадіжка пароля від електронної пошти відкриває зловмисникам несанкціонований доступ до багатьох ресурсів від імені користувача, тому слід максимально захистити свій акаунт від негативних впливів: злом інформаційних систем хакерами, інформаційний шпигунство і крадіжку інформації для використання в корисливих цілях, псування інформації хакерами і комп'ютерними вірусами тощо. Але це тільки один аспект проблеми інформаційної безпеки. З іншого боку, людина, занурюючись через застосування інформаційно-комунікаційних технологій в глобальний інформаційний простір, постійно перебуває під впливом інформації цього простору [3]. І тут криється небезпека в змісті інформації, доступ якої відкрито для всіх бажаючих.

Особливо гостро ставиться проблема інформаційної безпеки у сфері освіти у зв'язку з її інформатизацією, бо саме через застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті відбувається масовий, глобальний вплив на людину.

Все більше з'являється в мережі Інтернет різних освітніх ресурсів. На відміну від друкованої навчально-методичної літератури, яка проходить експертизу, в Інтернеті навчальний матеріал може розмістити будь-який бажаючий. Експертиза інформаційних освітніх ресурсів неможлива. Адже величезний обсяг інформації та комерційні умови доступу не завжди

дозволяють оцінити якість таких ресурсів, його грамотність, наукову достовірність.

Виділимо основні фактори негативного впливу інформації через сучасні освітні середовища:

- масовий вплив через сучасні інформаційні та телекомунікаційні освітні технології з метою формування певної громадської думки, культурного, морального рівня розвитку, поведінкових механізмів тощо;
- відсутність реальних механізмів контролю якості інформації, доступної через сучасні телекомунікаційні технології, що породжує проникнення в освітній простір великого обсягу недостовірної інформації;
- дублювання інформації, електронний плагіат, що збільшує так званий «білий шум» єдиного інформаційного простору;
- наявність в Інтернеті величезного обсягу неактуальної і непотрібної інформації. Це одна з найбільш нагальних проблем сучасних мережевих інформаційних ресурсів, тому що немає розроблених ефективних методів контролю та утилізації інформації;
- безкарне насильства через доступність сучасних телекомунікаційних технологій.

Це зумовило той факт, що всі суспільні інститути були вимушені якимось реагувати та пристосовуватись до мінливих викликів сучасності та організувати своє функціонування з урахуванням необхідності підтримки інформаційної безпеки. У цьому сенсі інститут освіти почав замислюватись щодо формування значущих компетенцій та навичок, головними з яких є критичне та аналітичне мислення, скептицизм, медіа імунітет тощо. На порядку денному різних навчальних закладів та освітніх установ постали питання впровадження цілих дисциплін та курсів, орієнтованих на засвоєння учнями технологій та інструментів протидії різним маніпулятивним прийомам із боку інформаційних джерел. У той час актуалізувалась проблематика взаємодії інститутів освіти та учасників навчального процесу із ЗМК, яку бачили не тільки в значущості розвитку в учнів навичок існування в умовах інформатизації та комп'ютеризації, але й у глобальному питанні інформаційної безпеки усієї держави. Це спричинило появу ідеї щодо впровадження медіа-освіти в навчальні програми різних освітніх установ.

Основними шляхами вирішення цієї актуальної проблеми, на думку сучасних авторів, можуть бути законодавчий (регламентування діяльності усіх видів ЗМІ) і освітній – через введення в шкільні програми курсу медіа-освіти. Законодавчий шлях є дуже довгим. Тому, як бачиться, саме через сучасну освіту можна найбільш ефективно вирішувати проблему інформаційної безпеки. І не тільки в середній школі, але й у вищій освіті. Для цього існують певні передумови. У вітчизняній освіті питання інформаційної безпеки можуть розглядатися у відповідних курсах, зокрема і курсах по інформаційній культурі. Так як саме виховання інформаційної

безпеки є однією з основних умов формування інформаційної культури сучасної людини.

Спираючись на результати дослідження щодо включеності вищої школи України в систему електронної освіти, стає зрозуміло, що «Україна активно долучається до системи електронного навчання переймає закордонний досвід щодо впровадження різних форм електронного навчання і формує конкурентне освітнє середовище» [3], що лише нашою нашою роздуми щодо формування потужних систем інформаційного захисту та безпеки для різних сфер суспільного життя, зокрема для системи освіти, які б були в змозі не тільки протистояти інформаційним викликам, але й займатись просвітою різних верств та категорій населення.

Отже, саме головне – навчити учнів (студентів) самостійному критичному мисленню, вмінню аналізувати отримувану інформацію. Таким чином, формуючи через навчальні курси елементи інформаційної безпеки як важливої складової інформаційної культури, можна вже зараз досить ефективно вирішувати цю актуальну проблему сучасного інформаційного суспільства – проблему інформаційної безпеки.

Список використаних джерел

1. Дітковська Л.А. Для кого Інтернет може бути небезпечним [Електронний ресурс] / Л.А.Дітковська // Електронне наукове фахове видання „Інформаційні технології і засоби навчання”, 2007. – Вип. 3. – Режим доступу до журн.: <http://www.ime.eduua.net/em3/emg.html>
2. Іванчук Ю. Б. Формування професійно значущих якостей майбутніх фахівців з інформаційної безпеки в процесі вивчення науково-природничих дисциплін: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Іванчук Ю. Б. К.; Нац. авіац. ун-т. – К., 2013. – 200 с. 8.
3. Жовнір А.О., Яцура К.Г., Фоломєєв М.А. Крижанівська В.І. Тремолець Д.М. Особливості включеності вищої школи України до системи електронного навчання. Грані. 2017. № 7 (147). С. 80.